

Hétfői

Friss Újság

Független politikai és közgazdasági hetilap

Szatmár és Nagykaroly

A látszat hosszú idők óta azt mutatja, hogy ez az egymásra utalt két város ellenséges viszonyban van egymással. Hosszu idők óta a megyeszékhely kérdése volt az ütköző pont, ahol e két város ellenérdekei találkoztak.

Hogy ez a látszat fennmaradjon, egyes sajtóorgánumok a lángoló patriotizmus bizonyítására nem egyszer vádolták a másik város közönségét.

Most már a nagy csata eldőlt s ha mégis felelevenítjük ezt a kérdést objektíve, tárgyilagosan, menten minden patriotizmustól, tesszük azért, hogy ennek a két városnak egymásra utalt, jórésztben a kisebbséghez tartozó közös sorsu közönségét egymáshoz közelebb hozzuk.

Tudjuk, hogy a megyei székhely vitája a körül forogott, hogy Szatmár városa vármegyei központi elhelyezkedésénél és egyéb közoktatási, vasúti összeköttetésénél, tehát megközelíthetőségénél fogva egyedül alkalmas a megyeszékhely elhelyezésére. És ezt a multra vonatkozólag elfogulatlanul el is kell ismerni. De volt még egy bántó körülmény is a nagykarolyi székhely ügyében, ami a demokráciára törekvő nagyváros polgári társadalmát mélyen sértette és ez az volt, hogy egy főúri család a fennálló magyar társadalomban képes volt arra, hogy fennartsa azt az igazságtalanságot, mely a vármegye közönsége legnagyobb részének sértette az érdekeit.

Volt még a vármegye közönségének ebben a kérdésben egy nagy csalódása is és ez Nagy László al-

ispán korára esik, aki a szatmári székhelyt írta a zászlajára, amely időben a vármegyei székhely ügyében a vármegye közönsége nagy többséggel Szatmár mellett nyilatkozott. Az igazságot azonban az opportunítás maga alá temette.

Nem azért sorakoztatjuk fel ezeket az elmúlt eseményeket, hogy mint a temetési prédikációk, jobban felszaggassák a sajtó sebeket, melyek Nagykaroly város kö-

zönségének lelke mélyén ülnek, hanem azért, hogy tanulságot merítsünk a jövőre, felejtjük a múltat, a mely mult keserűségének felidézésében talán a két város polgárságának volt legkisebb része s nyújtunk egymásnak segítő kezét, hogy ennek a két városnak közgazdasági és társadalmi élete egybeforrjon s ezer bajaink között előmozdítsuk mindkét város megélhetési érdekeit.

Gyergyószentmiklós után

A romániai országos magyarpárt gyergyószentmiklósi nagy-gyűlésén városunkból a helyi tagozat elnökeként kívül csak Molnár Imre, gazdasági egyesületi titkár volt jelen, mert a többi kiküldötték közbejött akadályok miatt lemaradtak.

Molnár Imre nem mint egyszerű érdeklődő jelent meg a nagygyűlésen, hanem mint kijelölt előadó, hogy a mezőgazdasági termelés fejlesztésének és az állattenyésztésnek főbb problémáit fejtegetse. Beszédét osztatlan elismeréssel fogadta az egész gyűlés s annak komoly, tartalmas fejtegetései után a gyűlés nagyjai is lelkes óvásokban részesítették vármegyénk reprezentánsát.

Ha a beszéd csupán szakelődás lett volna, talán elsiklanánk fölötté, hogy lokálpatriotizmus vádját ne érhesen minket, de hogy megértsük a lelkes ünneplés okát, amelyben Molnár Imrének része volt, érdeklődtünk a beszéd tartalma iránt s abból meglepetéssel olvastuk, hogy ő nem egy város, nem egy megye vagy egy országrész gazdasági problémáit fejtegette, hanem országos programot tárt a nagygyűlés elé.

Erdemes volna a beszéd minden sorát megszívlelni és szeretnők is a beszédet egész terjedelmében leközzölni, de mert lapunk szűk kerete ezt nem engedi meg, kötelességünknek tartjuk annak legalább főbb pontjait ismertetni.

A beszéd szerint kimondottan mezőgazda államunkban a mezőgazdaság nem jövedelmezőségének okai a következők:

A gazdák nem választják meg a termelendő növényfajtaikat és nincsenek kellő figyelemmel a vetőmag

minőségére és nem ismerik a tömörítés jelentőségét.

Kiragadjuk ezt a mondatot a beszédéből s halljuk, mit mond maga a beszéd erről a tárgyról.

„... látjuk, hogy nálunk a földművesek, bár a lakosság 80-90%-át teszik ki, mert összetartás és vezető nélkül szétforgácsolódva élnek, állampolitikai szempontból haszontalan elemet képeznek és semmi értékét nem képviselnek. Innen van, hogy érdekeik a kormányok részéről soha figyelembe nem vétetnek és magukra hagyatva, a gazdaellenes állampolitika és a szoros egységbe tömörült más foglalkozási ágak kereszttűzében elsorvadnak”.

Azok, akik a földről csak annyit tudnak, hogy vízzel keverve sár lesz belőle s azok, akik a földdel csak földrendések alkalmával foglalkoznak, alkotnak nálunk, a mi agrár-államunkban parlamenti többséget csinálnak az öntudatlan gazdák voksaiból számunkra: földreform és vámpolitika név alatt terméketlenséget, inséges elszegényedést”.

Am a mi kimondott agrár államunk sorsa a földműves osztály sorsával teljesen egyet jelent, ezért aki jó hazafi, az el fog követni mindent a földművesek szakszervezetbe való tömörülése iránt.

A megalakult szövetkezetek erejével már könnyű lesz megállítani a minket és gyermekeinket megsemmisítővel fenyegető lavinát és az államéletnek, talán már a legközelebbi választásokon olyan irányt fog adni s olyan köztörvényeket diktálni, amelyek folytán a földművelés haszna jövedelmező, tőkeképző, valódi haszonná válik. Eke lesz belőle és nem kard; szántógép és nem tank; mű-

trágya és nem dinamit; iskola és kórház és nem kaszánya; világháború helyett világbéke; tudatlanság helyett műveltség; fukarság helyett altruizmus; gyűlölet helyett szeretet; a mai nyomorúság helyett pedig boldog jólét fakad belőle mindnyájunk számára.

A kimondottan politikai, nemzetiségi és felekezeti alapokon való szervezkedés mindenkorra csődöt mondott és a szervezkedés eredményre csak akkor vezet, ha a kenyér fokozódó jelentőségének megfelelően a szoros gazdasági tömörülés képezi annak mindenkori szilárd fundamentumát.

A szövetkezeti eszme az első házaspárnál kezdődött, minél fogva multja az emberiség bölcsőjéhez, jelene az emberiséghez, az emberi összetartozandóság érzetének a felismeréséhez, jövője pedig az emberiség fénykorához vezet.”

A nagypiac

A pénzühiány érezhető valamennyi szakmában.

A szatmári árupiacot minden szakmában a nyomasztó pénzühiány uralja. Talán nem volt még soha annyira érezhető az üzleti világ minden ágazatában a pénzühiány, mint most és a gazdasági élet komoly válságától kell tartani, ha rövidesen nem enyhül a pattanásig megfeszített helyzet. A kereskedő nem képes vásárolni, áruaktárát csak nehezen frissítheti fel, mert hiányoznak hozzá a szükséges anyagi eszközei, a kintlevőségeit pedig csak minimális százalék erejéig tudja behajtani. Vonatkozik ez úgy a nagykereskedőre, mint a kiskereskedőre.

A fűszer- és gyarmatáru piac, amely a legfontosabb szükségleti cikkeket hozza forgalomba, a helyzet felette nyomott és az idei őszi forgalom a szatmári nagykereskedőknél meg sem közelíti az előző évek hasonló időszakának üzleti forgalmát. A fogyasztás érezhetően redukálódott. A külföldi valuták jelenlegi nekünk kedvező árfolyama mellett előnyösen lehetne külföldi bevásárlásokat eszközölni, de az

ilyen valuták megszerzéséhez lei kell és az ma nincsen.

A textiltiacon az őszi üzlet élénkebb lendületet tudna venni, de az inkasszó a lehető legrosszabb. A falusi nép nem bírja eladni buzáját és így megszűnt a gazda is készpénzvevő lenni. A téli cikkek iránt mutatkozik érdeklődés s megadják a mai árakat, dacára a magas vámnak, de nem fizetnek. A fogyasztó beszerzi téli szükségletét, de a nyárral még mindig tartozik. A kényszerű hitelezés ideje ma hatnyolc hónap. A szatmári textiltiacon ma nagyobbára csehszlovák áru minőség szempontjából a leginkább megfelelő, de azonkívül a cseh gyárak előnyös feltételeket nyújtanak. A hitel tekintetében a csehszlovák gyárosok ma nagykereskedőinknek minden előnyt megadnak. A téli áru szempontjából az angol áru alig jön számításba. Az élénkebb érdeklődés ellenére a piac ma szinte művésziiesen tartja fenn magát. A rövidáru piacon főleg belföldi áru dominál. A játékaru tekintetében importra nem lehet számítani, mert a vám igen nagy és így karácsonyra alig lesz a piacon játékaru.

Fórum

Petruc csendörkapitány ur!

A Turulungon (Turtarebesen) 1926 október 7-én tartott vásáron az történt, hogy a járásörmester ur arra kényszerítette a satumarei szabóiparosokat, hogy egy ott, Turtarebesen tartandó bála vásárolják meg a bali biléteket 20 leu értékben és akik azt nem tették azokat korbáccsal fenyegette meg hogy majd a jövő vásáron találkozunk.

Csendörkapitány ur! A kisipari foglalkozásnak legnehezebb, legfárasztóbb része az, amikor egész éjjel vastengelyű szekeren kell a kisipar terméket vásárra 40–60 km-re hordani. Ezek az éjjel-nappal dolgozó, jó becsületes adófizető polgárok nem érdemesek a zaklatásra s hisszük, hogy a csendörkapitány ur, aki a közönséggel szemben mindig annyi megértést, méltányosságot és pártatlanságot tanusított, elveszi a kedvét a vidéki kis basáknak az erőszakosságoktól, a jelen esetben pedig példás büntetést fog alkalmazni.

A beszercei vasúti állomás. Nagyszerű kis vasúti állomás ez a beszercei, siri csend, alig van más zaj ott, mint az érkező és induló vasut sípja. Az állomás csendes, mert a főnök ur kihánytja a pasasokat. Nem elég, hogy a vasúti menetrendben nincs intézkedés, hogy az utazó közönségnek legyen gyors összeköttetése akár a Dés-felé, akár a Dorna-Vatra-felé induló vonatnak, hanem még meg sem huzhatja magát egy pár óráig az állomáson, hanem menjen szállodába, mert a rendőrség mint gyanús alakot még el is fogja. Hát nincs senki, aki ezt a főnöki antihumanus intézkedést megváltoztassa?

HIREK

Utlevélügy. A külügy- és belügy-miniszter urak 55503—1926 szeptember 22-én kelt együttes rendeletükkel elrendelték, hogy az utlevelet kérők kötelesek oly értelmű bizonyítványt beszerezni, hogy lakóhelyükön vagyonyuk és megélhetésük van. Ezt a bizonyítványt azokra nézve, kiknek telekkönyvi ingatlanuk van, a telekkönyv állítja ki, azoknak pedig, kiknek nincs ingatlanuk, a *Sfatul Negustoresc* (Tűzoltó laktanya). De utóbbi kiállítja bármelyiket is, ha meggyőződést szerezhet az ingatlan birtoklásáról.

Központi teniszpálya. A „Dacia” és csendörkaptanya között egy új diszes, nem is olyan költségtelen teniszpálya épült. A megnyitás 1930-ban lesz, addig is be lehet iratkozni a városi vámhivatalnál, mert hiszen ez a polgárok lelkehez nőtt hivatal gondoskodik arról, hogy a városi befektetések gyümölcsöztetlenné ne maradjanak.

Postai pontosság. Egy új cégnek akarunk reklámot csinálni, melyet még a posta sem ismer. Erre az elhatározásra egy kis furcsa eset indított bennünket. A Rooz Samu cég, mely közismert és hatalmas üzletfele fejlődött, 1883-ban kezdte meg e városban működését s azóta szakadatlanul fenállott. Ez a cég az utóbbi napokban Bécsből kért egy szerelőt s a bécsi cég meg is sürgönyözte, hogy a szerelő elindult. A sürgöny meg is érkezett Szatmárra, azonban a posta pontosan visszazárazta azzal, hogy Rooz Samu e városban ismeretlen. Ezer szerencse, hogy a bécsi cég az uton levő szerelőt vissza nem rendelhette, mert egy ismeretlen céghez csak nem küld egy jó napidíjas szerelőt. A szerelő azonban apprehenziósan megérkezve, — mert senki sem várta — csakhamar feltalálta az ismeretlen céget — Rooz Samut.

Tífusz és vérhas járvány Csanáloson. Nagykárolyi tudósítónk jelenti, hogy a Nagykároly mellett fekvő csinos és tiszta községben tífusz és vérhas járvány van. Mig a tífusz inkább felnőtteknél fordul elő, addig a vérhas a gyermekek közt van nagyon elterjedve. Van olyan család is, melynek minden gyermeke meghalt. E két betegséghez utjabban a himlő is csatlakozott. A hatóság minden intézkedést megtehet, hogy a járványt megszüntesse. Ugyancsak fellépett a sertésvész is mely szintén nagy pusztítást végez.

Szerencsétlenség a nagykárolyi állomáson. A nagykárolyi 88. gyalogezrednek közvetlen a vasúti lerakódó mellett van a fátelpe, melyet állandóan katonákkal, őrzet. E héten is érkezett ia melyet a vágány mellé dobtak ki. Az őrségnek egyik katonája teljesített szolgálatot és amint a vágányon haladt egyik kocsi felé és amellet megállott, a másik oldalról észrevétlenül egy kocsit toltak ki, melyet a sötétségben a katona nem vett észre, vagy ha észre is vette, de már nem volt ideje a menekülésre és a két ütköző

összenyomta. A szerencsétlen fiú 2 nap múlva leszerelhetett volna.

Kelím pamut. Kelím selyem, Kelím anyagok, gyapjú fonatok legújabb divatú kötött kabátok, női divat-mellények nagy-választékban olcsón beszerezhetők **FARKAS** kézmunkaüzletében, Iparos Otthon épületében. Str. Stefan cel Mare.

Csendes kis sztrájk dul a Dáciában. Ezúttal azonban a munkaadók sztrájkolnak. A pin-cérek állásukhoz nem találták méltónak a záróra után szé-kednek az asztalokra való felrakását, hogy munkamegosztás folytán a hajnali órákban könnyen végezhessék takarításukat. Így a tulajdonosok az egyetemlegességet vállaló alkalmazottakat elbocsátották.

Aranyláz. Chaplin legértékesebb és legjobb munkáját, amelyet a világárosokban hónapokon keresztül szenzációs sikerrel játszottak, az Apollo mozgószínház is műsorába illesztette. Chaplin új filmjében, mely grandiózus-ságával lázba ejtette a publikumot, nemcsak mint dédelgetett star szerepel, hanem mint rendező is bemutatkozik. A film munkálatait szenzációs hírek kísérték és megjelenését a külföldi lapok egyhangú elragadtatással kommentálták. Véleményük szerint Chaplin, a rendező e filmben felülmuta Chaplint a színészt és olyan mesterművet produkált, amely jelentős állomás a film történetében. A filmet 21-én mutatja be az Apollo.

Uránia mozgószínház. Az Uránia jövő heti műsorát két lebilincselő kalandfilm uralja. Szerdától kezdve a „Postarablók” című érdekesítő cselekményű film van műsoron, míg a következő műsorban „Asszony a milliókkal” kerül színre, Ellen Richterrel, a népszerű Pufival és Bob Beddyval a főszerepekben.

A szesz eladási ára. Az elmúlt napokban a pénzügyminiszteriumban Simianescu pénzügyi vezértitkár elnöklötte alatt összeült a borból nyert szesz, valamint a 30 foknál erősebb tuica és pálinkák eladási árát megállapító bizottság. Ez a megállapítás alapul szolgál majd a fogyasztási adó felemeléséről szóló törvény harmadik szakaszában előírt 20 százalékos ad valorem többletdíj megállapításánál. A lefolyt vita után a következő eladási árak nyertek megállapítást: a gabonából nyert szesz ára 2 lei 60 bani dekaliterfokként, a borból nyert szesz ára 8 lei dekaliter fok után, a 30 foknál erősebb tuica ára 1 lei dekaliter fokként és 30 foknál erősebb pálinkák ára 15 lei dekaliter fok után. Ezen árak fogyasztási díjak nélkül nyertek megállapítást. Tehát az árakhoz hozzáadandók a fogyasztási díjak is és az így nyert összeg után számítandó ki és fizetendő a 20 százalékos ad valorem többletdíj.

A tolvaj, mint panaszos. Egy hegyi lakos idegen vagyon rongálásáért szigorú büntetést kért a korcsmáros fejáré, mert az le-tépte róla a kabátját és ingét és ráadásul a porció helyett pofonokat kapott. A panaszos képviselőjének nem sikerült a vádat bizonyítani, egy tanu sem látta, hogy a békés természeti korcsmáros ilyen bűnre vetemedett volna. Annál nagyobb volt a

bíró csodálkozása, amikor a vád lott képviselője a tényállást így adja elő: A panaszos belekötö-részt a vádlott pudli fiókjába s a kimarkolt pénzzel menekülni akar, amikor észrevették a lopást és a korcsma előtt lefogták. A rendőrségen előkerült a zsebéből egy fél öt lejes is, aminek másik felét a pudli fiókban felejtette a panaszos. E feledékenységet a mai panaszos jogerős ítélettel, mint vádlott 2 havi fogházra ítéltetett, amit az ki is töltött. A korcsmáros természetesen felmentette a bírót, de a panaszos nem tudott az ítéletbe megnyugodni. A törvényszéki tárgyalás előtt diskuráló fiskálisoknak a korcsmáros képviselője szemtelenséggel titulálta a panaszos felebezését és rámutatva a személyesen megjelent károsult, megjegyezte, hogy ezt annál könnyebben követelhette el, mert a fél szemét már jóval előzőleg elvesztette. A panaszt azonban a törvényszék sem respektálta s most a megtépett ruhában elmélkedik az eset hőse afelett, hogy miképpen lehetne magát kárpótolni és állítólag az ellene valló tanukat hamis tanúzás miatt fel is jelentette már. Szörnyű idők, már a hegyen sem lehet lopni!

Gyógyszereszek közgyűlése Az erdélyi és bánáti gyógyszerész szövetség szatmári és máramaros megyei fiókja Szatmáron, 1926 november 21-én tartalmas tárgysorozattal rendes őszi közgyűlést tart.

Fényképes népesedési igazolványok kicserélése. Október 15-én kezdődött a városi lakoságnak a személyazonossági igazolványok kicserélése fényképes személyazonossági igazolványokkal. Tudomásunk szerint ezen igazolvány blankettákat a „Szabadsajtó” könyvnyomda rti. szállítja 140 Lei-vel drb-ként, a miniszterium által kalkulálva lett 165 Lei-vel, megengedtetett a városi előjáráságnak, hogy ezen igazolványokért drb-ként 10 Leit számítson. Csodálkozás-al vesszük, hogy az igazolvány darabjáért ennek dacára is 20 Leit kell fizetni, ami 60.000 lakosu városnál 600.000 Lei többlet mulat.

A postai díjszabás drágulása. Már az elmúlt hónapokban szó volt a postai, telefon és távirati díjszabás megdrágulásáról. Az akkoriban kidolgozott tervezetet a vezérigazgatóság egyelőre félre-lelte, mert be akarták várni — ahogyan akkor mondták — a vasúti díjszabás megdrágulásának eredményeit. Informált körök véleménye szerint a postai, a távirat és telefon díjszabás természetesen csakis a belföldi, csupán 1927. évi január elseje után fog megdrágulni. Addig is kidolgozzák a tervezeteket, amelyeket előzetesen a közlekedés-ügyvi véleményező bizottság hagy jóvá.

Divatlapok női divat és kalapszalmonok, szőrmések, férfi-szabók és cipészek részére kap-hatók a Minerva hirdalpirodában Piața Bratînu (Deák tér) 7 sz. udvarban.

Minerva hírlapiroda felvesz előfizetéseket és hirdetéseket az összes romániai és külföldi lapok részére, Piața Brătianu (Deák tér) 7 sz. udvar.
Vizumozás a Minerva hírlapirodában.

Mende-monda

A Vármegyei Tűzoltó közgyűlésen nagy siránkozás volt a károlyi állapotok felett s nagy keserűség nyilatkozott meg Pausan tűzoltókaptánnal szemben, pedig ő tudja legjobban, hogy a tűzoltó ismereteket nem lehet megszerezni *pausalban*.

Andrássy Gyula grófit gyújtogatás miatt a kassai törvényszék vád alá helyezte. Vajjon, nem jó volna tűzoltó urak, a gróf urat Károlyba szegődtetni, hátha a gyakori tűz egy kis világosságot terjesztene a tűzoltóaktanya környékén.

Szenzáció számba ment a múlt héten megtartott galamblovászat. Azóta is mindenki arról beszél, s kialakult az a közhangulat, hogy minél előbb meg kell alakítani az állatvédő egyesületet, nehogy még egyszer gyönyörködhessünk ebben a látványosságban.

Végre mégis rendezve lesz a piac. Nagyon sok igény nyer kielégítést, de nem elég. Lesz piaca Németinek is, csak a németi közönségre hárul az a feladat, hogy fogjanak bevételt is, eladót is a piacukra.

A román-magyar testvériség is példaszerű városunkban. Ami az egyiknek fehér, az a másiknak fekete. Az egyiknek nem célszerű a Nagyfalu elnevezés és törvényhatóságért esedéklük; a másik mindezeket céltalannak és hazafiatlannak tartja. Mi nem kérünk a polgármester úrtól semmit, mert mi már az igényeinket teljesen lefokoztuk. Csak azt kérjük, hogy jövőben alkalmazzon egy kis taktikát s ha valamit meg akar szabványozni, akkor a magyarsággal eleneztessen azt. Próbálja meg, be fog válni.

Hála Enescu és Papp Miklós képviselő urak erőfeszítéseinak, a városelnevezése körül tartott tárgyalásnál, — melyekben sok igaz indok és elfogulatlanság nyilvánult meg, — mert ha még ez sem történt volna, jól néznénk most ki, mert bizonyosan kisközségi degradáltak volna bennünk s előtte állnánk egy kisbíróválasztásnak. Már pedig azt hisszük, hogy a szabad, tiszta és pakumos választásból nekünk éppen elég volt.

Utlevel

vizumokat szerez gyorsan és pontosan, **utár: vasárnap, szerdán és pénteken.**

Tevjovits Sätmar

Piața Brătianu, Dácia udvar.

CSARNOK.

Bencze Józsi bácsi sopánkodásai ebben a

***-os világban**

Soha se hall az ember jót. Olvasom most is egy amerikai újságból, hogy valami biológus, gondolom bibliakeverő, már tudniillik kártyás, azt fundálta ki, hogy az emberek most hosszabb életűek, mint régen voltak. Hát azt nekem ne mondja senki, ha csak úgy nem gondolja, hogy a háború óta minden esztendőtt bátran lehet kettőnek számítani.

A multkor megyünk Matécsa komával a Tölgyes-dűlőbe, hát uram fia, úgy ellepte a csóka a földünket, hogy nem tudtunk ráakadni saját telekkönyvi birtokunkra.

Mi a fenét csinálunk már, törtük a fejünket a komával, mikor egyszer csak a komának éppen a Tölgyes-utcánál egy nagyszerű ötlete támadt, de éppen az volt a nagyszerű, hogy pont a Tölgyes-uccánál. Azt mondja a koma: menjünk fel a Barbul prefektus urhoz s kérjük meg, hogy a jövő galamblovászatra fogdosassa össze ezeket a csókákat. Az ötlet nekem annyira tetszett, hogy még most is ott volnánk a Heinrich Gyula öcsém „Szólófürdő”-höz címzett baráti ölelközőjében, — ha meg nem virradt volna.

Nahát, végre mégis megadta az Isten, hogy lesz piaca Németinek. Hiába ígérték nekünk Vajay és Jellinek polgármester urak, hogy Németinek ezt adjuk, azt adjuk, hiába nyomták ott a mi választott képviselőink a padot, bizony nem kaptunk mi soha semmit, legfeljebb egy iskolát, melyből megtanultuk, hogy kell valamit be nem fejezni.

Azonban ha engem megválasztottak volna városi tanácsosnak, — de hát a fene tudja, hogy ment ez a magyarpárti választás és szavazás is, a legtöbbször egy szavazata, hozzászólása sem volt, némelyiknek meg annyi szava volt, mint szavazó cédulán a csillag, — én azt ajánlottam volna, hogy előbb vessük be árpával az István-teret s a Sároslódbolog-asszony nap után eső vásárokat tartanánk meg ott csak, mert a tarlón még sincs olyan sár, mint a kövезetlen vásártereken.

Hazajötték az én drága lovaim is a gyakorlatról s ahogy megállnak a ház előtt, látom, hogy az egyik jobb lábára olyan kecses, formás mozdulatokat tesz, mintha simmizni akarna. Nem értettem, nem tudtam mit akar, hívom a Matécsa komát, nézzük a libellust, amit a gyakorlatról hazahoztak, hát kisló, hogy az én okos drága... lovam ágyúhordozó volt.

Na koma! Ugy-e mondtam magának, de nem akarta elhinni, hogy az én lovam ki lesz tüntetve.

ISZINHÁZ

Szezonnyitás.

Földes Mihály, a szatmári színház agilis direktora, kedden megkezdte előadásai sorozatát. A jól szervezett és tehetséges társulatot Nagybanjáról a legjobb hírek előzték meg és az ottani szezon nagy sikere arra enged következtetni, hogy az idén nívós, alapos munkával felépített, jó előadásokban lesz részünk. A színház az első hetekre négy operettet a Csókos asszonyt, Muzsikusz Ferkót, Csuda Mihály szerencsését és a világsikerrel bíró Maricza grófnőt tűzte műsorára, míg a prózai darabok sorában Romain Roland mesterműve, A szerelem és halál játéka, Szomorúságának énekes című modern színmű és a Darázs-fészek szerepelnek. A színház igazgatósága tervbe vette továbbá a bekezdésben jól bevált kedvezményes áru u. n. zóna-előadások bevezetését és hogy a színház látogatását mindenkinek lehetővé tegye, hétfőn és pénteken este műsorának legjobb darabjait felhelyarák mellett mutatja be.

SPORT

Sport lexikon

A *sport basa*. Három fajtája van. Az egyik alkerületi dzsungelben tanáztat, állandó fölényről, szemben bámulóiról, háta mögötti beleharapóiról és környezetéhez viszonyított ész-többségetől ismerhető fel. Ez utóbbi tulajdonsága rengeteg elleneséget szerez neki, akik mindent elkövetnek, hogy a fenti méltóságot ők, ne pedig az eszes sportbasa töltsse be. Ha aztán ezek a sportbasa-akarnokok, valami módon mégis sportbasákká válnak úgy hihetetlenül vérengzők és bosszuállók. Ezek az önminősített sport basák még sokkal igazságtalanabbak és szavazó-ebbek, mint a képzett és törvényt ismerő sportbasák. Mindenki felismerheti őket tragikus arcukról és nagy könnyérszletükről, melyet állandó sirással apasztanak, miáltal szimpátiát és sajtótámogatást nyernek. Minden eszközt megragadnak, hogy hatalomra kerüljenek, de a gyűlölködéstől úgy el vannak vakulva, hogy ritkán találunk oda. Kétféle igazságot gyakorolnak, egyet magukkal szemben: az elnéző, magafelé hajló kezű szent igazságot, s egy másikat az idegenekkel szemben, mely könyörtelen és rettenetesen szigorú.

A másik fajta sportbasa csupán egyesületek kebelében garázdálkodik. Egyesületének minden ügyébe beleártja magát, épít, dolgozik, mindenütt ottvan, erőszakos módon érdemeket szerez, hangadóvá válik, hogy így magatmegkülönböztesse a többi tagoktól s kivé-

teles helyzetet teremtsen magának. Esetleges sportqualitásai révén ha társai felé emelkedik, ebből magának tekintélyt tökélt kovácsol, jogot arrogál, hogy sportgenerációt neveljen basaeszközökkel s megköveteli, hogy fenntartás nélkül tiszteljék s engedelmesskedjenek neki. Fegyelem és tisztességtudás követelése ellenségévé teszi azokat, akikben az erre való hajlandóság hiányzik, de mert a sport basa ezekhez tűzőn vizen keresztül ragaszkodik, az uralma alatt sanyilódnak elnyomottakká válnak, akik elkeseredésükben, lázadás és merénylet útján akarják a kellemetlen sport basát lábuk alól eltenni. De tekintve, hogy a sport basák minden jóban duskálnak, így súlyosabbak, mint a rosszul táplált sport basa palánták, akiknek súlyát, igazságuk súlyát sem teszi nyomósabbá, ezért az egyesületi főitélőszékek a sportbasáknak adnak igazat. Erre a nem basászkodható tökére, növényedik sportbasák — horribile dictu — új clubot alakítanak. Ime a sport basa odajuttatta a város egyik népszerű sportágát, hogy, azt a dugaszt, mellyel ott az erők eddig önmagukba voltak fojtva, kirugta, s most felszabadulva, új, pezsgő életet kezd a kifutott rész, megadva ennek a sportágnak is, városunk keretén belül, — az egészséges rivalizálódást, mely egyedüli lendítője a fejlődésnek.

A legkifejtettebb sport basa példányokat azonban a tollasok közt lehet találni. Ezeknek nagyobbára tömegtetszésre apelláló piros-fehér tolluk van s ezer meg ezer csőrön éneklők monoton dalukat az általános sportérdekről s éneklő csőreikkel közbe-közbe lecsapnak más szintű madarakra, kikezdi őket minden oldalról, s jaj nekik, ha nem az ő nótájukat fujják. Ezek a legveszedelmesebb sportbasák, mert megtévesztő szép tollakkal ékeskednek, azokkal magasra repülnek s a magasban énekelve, alulról már alig látszik, hogy milyen szintű a tolluk, csak a hangjuk hallatszik mindenfelé ezen a fenséges, magasról lesüvítő, de nagyobbára haza trillázó hangon, ítélnék elevenek és holtak felett.

Maguknál gyengébb hangubasákat megbuktathatnak, mondani való nélküli kedvenceik hangját megerősíthetik s basapolcra emelhetik, korrekciójátékosokat apagyilkosokká, jószándékú egyesületeket csunya tulajdonságukká énekelhetnek, s a renitens, fegyelmet nem akaró ifjakat martirokká, basaáldozatokká csicseregíthetik. Szóval úgy basászkodhatnak, ahogy akarnak!

Egy máso dfokon minősített sportbasa.

Nyilatkozat.

Az Sz.S.E. intézőbizottsága a helyi sajtóban makacsul megismétlődő rosszhiszemű támadá-

FIAT AUTOK

állandóan raktáron

kedvező feltételek mellett kaphatók, felvilágosítással szolgál:

Hegedüs Garage

Mechanic cég

sok következtében a sportközönség tájékoztatására a következő nyilatkozatot teszi:

E hajsza világos célja az, hogy deorganizálja Satu-Mare legrégibb és legszebb multital bírós jelenleg is legsokoldalubb sportegyletét, lejárátván annak vezetőit, kik e tamadások célpontjai hol egyik, hol másik minőségükben.

Az Sz.S.E. nem engedheti meg, hogy klubfanatikus ellenségei ezt a céljukat elérjék. Az egyesület belügyeibe való beavatkozást, vezetőinek sportbasává minősítését, annál jogosabban utasítja vissza, mert azok működése, akik a vádakat emelik, egy sokkal veszedelmesebb, sportbasázkodás jellegével bír, mely az egész szatmári sportot kívánja tirannizálni, nem csak egy egyesületet. Az SzSE, legkevésbé sem hajlandó kiszolgáltatni régi kipróbált vezetőinek fejét, kik éveken át a legjobb fejlődésen vezették keresztül, bárhol fáj is az egyes megnyírbált önértéti volt klubtagoknak, akik klub fegyelmet és sport jó modort ismerni nem akartak s akikkel az egyesület fegyelmi szabályainak könyörtelen igazsággal szerzett érvényt. Annál kevésbé óhajt örömet szerezni ezzel fanatikus klubellenségeinek, akik most e forrásból merítettek új erőt sportszerűtlen támadásaikhoz, melyek égen terülnék igazolják be azt az ellenünk hangoztatott, de soha sem bizonyított vádat, hogy nem a sportszerű erőösszeméréssel, hanem hírlapi driblivel akarnak eredményt produkálni.

Hogy bizonyítsa ezirányu sportszerűségét és bizonyoságot tegyen arról, hogy kizárólag sportszerű eredményekre tart igényt, ezenel vissza vonja az összes alkürelleti tisztséget viselő vezetőit.

Ezek kijelentése után az SzSE nem reflektál többé hasonló tá-

madásokra és hivatása érzetében, a multban végzett szép sportmunkájának emlékére támaszkodva, tántoríthatatlanul halad tovább eddig megtett útján, melyen nem fogják elgáncsolni sem ellenfeleik intrikái, sem volt barátainak méltatlan és alaptalan vádaskodásai.

Sport hét.

A mult vasárnapi eldöntetlenül végződött MTK-FTC profiderbyn, Orih újból izelítőt adott régi nagyságából. Egészsége javul, s utólrhetetlen football művésze máris többször extázisba hozta a match 25000 főnyi publikumát.

A magyaroktól kikapott osztrák válogatott, a fenomenális lövőképességű Wesselyt kivéve, teljesen új csapattal állt ki Svájc ellen. A 7:1-es eredmény s az osztrákok abszolút fölényű játéka beigazolta, hogy Svájc messzi elmarad a középeurópai football klasszistól.

Főgel III. el nem ferdített története, Főgelt a bírő, mert Drösslert elgáncsolta, kiállította. Az izgatott lelkiállapotban távozó játékos kimenet közben egyik néző odaszólással megsértette, Fogel erre az illető felé közeledett, amiben egyik rendőr megakadályozta. Ő a rendőrt eltaszította magától, mire az inspekciós kapitány közbe lépett s le akarta igazoltatni. A mérkőzést vezető bírő azonban kijelentette a rendőrkapitánynak, hogy a játékosokkal a pályán ő rendelkezik s kérte, hogy az igazoltatást a pályán kívül végezze. Érdekes, hogy a rendőrség a bírő ellen is megindította hatóság elleni erőszak címén az eljárást.

Mindebből az a tanúság, hogy Teörzseok István mégis csak durva játékos, mert Fogel III. valóban elgáncsolta Drösslert. Hát

azokat vajjon milyen bírő bünteti meg, akik ártatlan sportolókat — saját unszimpátiájuk jussán, — mindenképen el akarnak gáncsolni?

A SzSE tekintettel, hogy az FSSR által még nem affiliált SzLTC rendező részben Szatmár város tennisi bajnokságát és mert a verseny rendezésére se szövetségi jóváhagyásuk nem volt, se

hivatalos propozíciót nem bocsájítottak ki, játékosait a kezdődő stádiumban lévő versenyből kivonta.

Főszerkesztő

Dr. FISCHER JÓZSEF

Felelős szerkesztők:

Tankóczy Gyula és Maák István

Legjobb és mégis legolcsóbb

cipő

a most megnyit

Paládi cipőáruházban

Strada Mihai Viteazul (volt Rákóczy-utca) 27.
a Püspöki Áruház közepén kapható!
Telefon: 51.

A vásárló közönség szíves tudomására hozom, hogy az árújának jóságáról és olcsóságáról előnyösen ismert

FOITH GYÖRGY

brassói kötött és szövött árúgyár Szatmár és vidéke részére cégemel bízta meg gyártmányainak egved-árusításával. A gyár

őszii ujdonságainak

bizományi raktára meg is érkezett és a pompás választékból ajánlok

női, férfi és gyermek kabátokat, mellényeket pullkove-reket, jempereket, harisnyákat, lábszár- és bokavédőket.

A gyár kötött és szövött árui garantált merinói gyapjából és selyemből készülnek. — Eladás nagyban és kicsinyben

női és férfi divatke-kereskedésében.

Ragályi Kálmán

STEYR

automobil

a legjobb turaautó

ATLANTICA

erdélyrészi vezérképvisleténél

SATU-MARE, Str. Regina Maria v. Széchenyi-u. 17.
Telefon No. 3.

„DERBY” cipő

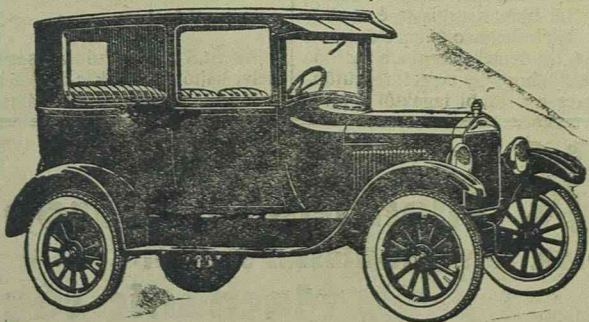
Nagy választék

Olcsó árak

Szolid minőség

Szép kivitel

„Derby” cipőgyár r.-t. fióküzlete Satu-Mare, a Dacia mellett.

Szatmári vas és vasáru behozatali r. t.
Lincoln Ford fordson osztálya
SATU-MARE

Telefon 19.

Telefon 19

Állanó nagy raktár: Legujabb typusu

Fordson traktorokban. Ford autókban. Camionokban
és mindenféle autó és traktor
alkatrészben